

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 299 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE, MAJANDUS- JA
SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE NING EUROOPA
INVESTEERIMISPANGALE**

STABIILSUS-, KASVU- JA TÖÖHÕIVEMEETMED

1. SISSEJUHATUS

Paljusid Euroopa osi praegu mõjutav kriis on kõigutanud usku Euroopa poliit- ja majandussüsteemi võimesse täita ELi lepingu ambitsiooni taotleda „säätvat arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul”. Paljud kodanikud on vihased ja hämmingus, kui kiiresti pikk elatustaseme tõusu periood on asendunud tohutu finantskriisi, suure tööpuuduse ja kõrge võlakoorma väljavaatega paljudeks tulevasteks aastateks. ELi ees praegu seisvad võlad, puudujääk ja tasakaalustamatus ei sündinud üleöö, vaid paljude aastate jooksul ja neil on kaugeleulatuv sotsiaalne mõju. Liikmesriikide valitsuste ja ELi jaoks on tegu raske ajaga. Osa meie praegustest raskustest importis Euroopa Liitu finantskriis. Teised sündisid kodukamara. Nüüd on tähtis meie vastumeetmete kvaliteet ja tõhusus.

Finants- ja majanduskriis on rõhutanud nii kõigi ELi liikmesriikide kui ka ELi ja muude maailmaosade majanduse vastastikust sõltuvust. Kriis on paljastanud olulised lüngad, puudujäägid ja tasakaalustamatuse ka ülemaailmses, ELi ja riikide poliitikakujunduses. Alates kriisi algusest on EL ja selle liikmesriigid töötanud ELi majandusmudeli ümberkorraldamise ja selle konkurentsivõime taastamise nimel. Komisjon sõnastas 2011. aasta oktoobri stabiilsus- ja majanduskasvu tegevuskavas¹ järgmise lähenemisviisi:

- Stabiilsust ja majanduskasvu edendava poliitika rakendamise kiirendamine, et EL saaks naasta jätkusuutliku majanduskasvu ja kõrge tööhõive juurde.
- Tugevama ja integreerituma majanduse juhtimise mudeli loomine, et tasakaalustamatus tuvastataks ja korrigeeritaks palju varem, tugevdades ELi järelevalvet liikmesriikide poliitika üle, et vastata paremini reaalsele olukorrale, milles iga liikmesriigi tulevane tugevus ja jõukus on seotud kõigi teiste tugevuse ja jõukusega.
- Pangandussüsteemi tugevdamine, nõudes, et pangad kajastaksid oma võlgu täies ulatuses, tegeleksid halbade võlgadega ja korraldaksid oma ärimudelid ümber selliselt, et nad saaksid tulevikus laenata ettevõtjatele ja majapidamistele ilma, et neid peaks päästma maksumaksja rahastatavate pakettidega.
- Otsustav reageerimine Kreeka probleemidele kahe ulatusliku finantsabipaketi näol ja majanduskasvule suunatud taastamisprogrammi aktiivne toetamine.
- Euroala kaitsevahendite tõhustamine, luues uusi võimalusi väga suure võlakoormaga liikmesriikide toetamiseks ajal, mil nad taastavad riigi rahandust, eesmärgiga viia oma tulud ja kulud tasakaalu, et nad saaksid tulevikus tasuda sotsiaalteenuste, tervishoiu, pensionite, hariduse ja riikliku taristu eest.

Oleme tegevuskava järgides teinud kindlaid, aga ebaühtlaseid edusamme. On konkreetseid tõendeid meie majanduse tasakaalustumisest majandustegevuse aeglustumise järel, alates 2007.–2008. aastast kogunenud suure jooksevkonto puudujäägi vähenemisest, töötasude kohandamisest ülespoole „ülejäägiga” ja allapoole „puudujäägiga” riikides ning mitme liikmesriigi eluasemehindade naasmisest tegelike

¹ KOM(2011) 669.

majandustingimustega rohkem koosõlas olevale tasemele. Valulikust stabiliseerimis- ja reformiprotsessist kerkib ELi majanduse juhtimise uue süsteemi toel uus ja tugevam ELi majandus.

Kestev jätkusuutlik majanduskasv ja kõrgem elatustase saavad tugineda üksnes usaldusväärsele riigi rahandusele, põhjalikule struktuurireformile ja suunatud investeeringutele. Nende eesmärkidega seotud väljakutsetega saab aga toime tulla ainult siis, kui seda protsessi toetab piisav majanduskasv. Stabiilsus ja kasv ei ole vastuolus, vaid kujutavad endast ühe mündi kaht poolt. Liikmesriigid peavad praegu majandust iseloomustavale usalduse puudumisele vastu astuma julgete reformidega, mis pööraksid meie konkurentsivõime languse tõusuks. ELi ja euroala siseste murettekitavate konkurentsivõime puudujääkide vähendamiseks peame tegutsema nüüd. Ehkki EL tervikuna on suutnud hoida oma positsiooni maailmamajanduses, peame tegelema ka rahvusvahelise konkurentsivõime languse ja turuosa kaotusega, mida on selgelt näha mitme liikmesriigi tulemustes.

Lühiperspektiivis vajavad inimesed lootust ja paremaid tulevikuväljavaateid. Ilma selleta jääme silmitsi kasvavate poliitiliste ja sotsiaalsete raskustega vajalike reformide tegemisel, mis omakorda lükkavad majanduse taastumist edasi. Peame jõudma konsensusele ja veendumusele muutuste vajalikkuses ja tehtavates valikutes. Selles dialoogis täidavad olulist rolli sotsiaalpartnerid.

See on ka põhjus, miks EL peab tugevdama oma üldstrateegia kasvukomponenti. See peab tuginema liikmesriigi tasandil toimuva tegevuse ja ELi tasandi meetmete ühendamisele, ankurdades need jõupingutused strateegiasse „Euroopa 2020” ja meie uutesse juhtimisstruktuuridesse. Selle kasvualase algatuse mõned põhielemendid on juba paigas, kuid need tuleb täielikult ellu viia. Teised vajavad nende potentsiaali ärakasutamiseks visiooni, julgust ja juhtimist, kuid praegu ELi ees seisvad probleemid nõuavadki julget ja tõhusat tegutsemist.

Käesolevas teatises teeb komisjon ettepanekud mitme meetme kohta, mis võivad kuuluda kasvualase algatuse koosseisu, tuginedes kahele teineteist toetavale sambale:

- ELi tasandi sammas, mis tugineb ELi tasandi koostöö tugevusele ja sünergiale.
- Liikmesriigi tasandi sammas, mis tugineb Euroopa poolaasta osaks olevate struktuurireformide kasvupotentsiaali avamisele.

Euroopa Ülemkogu 23. mai mitteametliku kohtumise järel ja tema juuni kohtumise eel jätkab komisjon tööd kõigi võimalike ettepanekutega, mis võivad kaasa aidata tugevamale majanduskasvule ja konkurentsivõimele.

2. ELI ROLL UUES KASVUALGATUSES

ELi tasandil oleme kokku leppinud strateegias „Euroopa 2020”,² mis on mõeldud aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu saavutamiseks Euroopas. See on uue kasvualgatuse lähtepunktiks. Strateegia keskmes on tööhõive, energeetika, haridus ja

² KOM(2010) 2020.

koolitus, teadus ning vaesuse vähendamine, milles on kokku leppinud kõik liikmesriigid. Need näitavad kätte suuna, milles Euroopa reforme tuleks teostada. Nende rakendamine elavdab konkurentsivõimet ja aitab kaasa majanduslikule lähenemisele, elavdades ELi majanduskasvu. Aktiivsem pühendumine meie teadus- ja arendustegevuse eesmärgile investeerida sellesse valdkonda 3 % SKPst võiks luua 3,7 miljonit töökohta ja suurendada ELi SKPd 2020. aastaks 800 miljardit eurot. 2020. aastaks meie kliimamuutuse- ja energeetikaalaste eesmärkide saavutamine looks kuni 5 miljonit töökohta, suurendaks Euroopa energiajulgeolekut ja aitaks täita meie kliimamuutusealaseid eesmärke. Vähemalt 20 miljoni inimese väljatoomine vaesusest ei parandaks mitte üksnes nende elu, vaid tooks majanduslikku kasu ka tervele ühiskonnale. Need arvud näitavad, et terves ELis on võimalik luua uusi töökohti ja ettevõtlusvõimalusi, vähendades märkimisväärselt töötust ning luues meie kodanikele parema ja rohelisema tuleviku.

2.1. Majandus- ja rahaliidu kasvupotentsiaali kasutamine

Viimastel aastatel on palju tehtud tugevate majandusjärelevalve mehhanismide kehtestamiseks, mida meil on vaja majandus- ja rahaliidu toetamiseks. See, kuidas EL ja tema liikmesriigid seda uut süsteemi rakendavad, määrab poliitika tõhususe ja turgude usalduse. Pikemas ajaraamistikus tuleb integratsiooni süvendada, et meie majandus- ja rahaliidu ülesehitamine lõpule viia. Tugev EL vajab stabiilset vääringut. Sellest on kasu kõigile liikmesriikidele sõltumata sellest, kas nad on euroalas või mitte. Euro usaldusväärsus rahvusvahelistel turgudel mõjutab Euroopa võimet laenata vahendeid mõistliku intressiga ja neid tagasi maksta tugeva majanduse toel.

- Tugevdatud **stabiilsuse ja kasvu pakt** annab ELile eeskirjadel põhinevad tugevad poliitilised vahendid, mida ta vajab riigi rahanduse usaldusväärsuse kindlustamiseks. Suurema osa liikmesriikide praegune prioriteet on ülemäärase puudujäägi korrigeerimine. Kui jätta kõrvale hiljuti väljapakutud kaksikpakett, puudub otsene vajadus hiljuti kokkulepitud eeskirjade muutmiseks. Olemasolevad eeskirjad tagavad ruumi liikmesriikide hindamiseks ja diferentseerimiseks vastavalt nende eelarvepoliitilisele manööverdamisruumile ja makromajanduslikele tingimustele, tagades samas riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse. Eeskirjade rakendamisel on kesksel kohal liikmesriikide eelarvemeetmete hindamine eelkõige struktuurilisest vaatenurgast. Komisjon jälgib rangete eelarvepiirangute mõju kasvu elavdavatele avaliku sektori kulutustele ja investeringutele. Vajaduse korral annab ta suuniseid võimalike meetmete ulatuse kohta ELi ja liikmesriikide eelarveraamistike piires. Komisjon avaldab lähikuudel aruande avaliku sektori kulude kvaliteedi kohta, milles käsitletakse neid küsimusi.
- Saavutasime märkimisväärselt edu oma **finantskaitsevahendite** tugevdamisel. Euroopa stabiilsusmehhanism, euroala kriisijuhtimise rahastamise alaline vahend, jõustub kavakohaselt 1. juulil 2012, plaanitud aasta varem. Liites Euroopa stabiilsusmehhanismi, Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi ja muud kriisijuhtimise rahastamisvõimalused, on meie laenuandmisvõime nüüd kokku 800 miljardit eurot. Koos IMFi vahendite hiljuti kokkulepitud suurendamisega aitavad Euroopa finantskaitsevahendid märkimisväärselt kaasa ülemaailmsetele finantsalastele turvaabinõudele. Äärmiselt tähtis on aga ka meie kaitsevahendite kasutamise viis. Fiskaalpepingu ratifitseerijatele pakub Euroopa stabiilsusmehhanism hulga uusi

vahendeid, mis lubavad ELil tõhusalt reageerida kriisiolukordadele. Seega on äärmiselt olulised paindlikkus ja tegutsemise kiirus.

- **Tugevam ELi pangandussektor:** välditi finantskrahhi ja finantssektori järelevalve vaadati täielikult läbi. Piiriüleste pankade üle teostavad nüüd järelevalvet järelevalveasutuste kolleegiumid ja loodud on kolm uut ELi järelevalveasutust. Lisaks loodi ELi tasandi makrotasandi usaldatavusjärelevalve teostajana Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu. Praegu Euroopa Pangandusjärelevalve poolt kooskõlastatava strateegia osana tuleb endiselt lõpule viia mõne panga rekapiitalseerimine. Ehkki mõni pank juba tagastab kriisi ajal avalikult sektorilt saadud laene, on kulu maksumaksjale olnud tohutu. Selleks et tagada erasektori piisav osalus tulevastes võimalikes päästepakettides, esitab komisjon juunis pankade ja investeerimisühingute taastamis- ja kriisilahendusmeetmete ühist raamistikku käsitleva õigusakti ettepaneku. Nii luuakse vajalikud vahendid kriiside juhitud lahendamiseks süsteemi seisukohast olulistest finantseerimisasutustes.
- **Majandus- ja rahaliidu süvendamine:** lähiperspektiivist kaugemale vaadates on vaja ELi majandus- ja rahaliidu tuleviku pikemaajalist visiooni. Komisjon pooldab ambitsioonikat ja struktureeritud lähenemisviisi. ELi kasvuväljavaateid mõjutab oluliselt praegune usalduse puudus euroala suhtes. Kuni ei saada üle mõnest tähtsamast probleemist, näiteks Kreeka olukorrast, jääb investeringuteks ja töökohtade loomiseks vajaliku usalduse puudumine meid takistama. Täieliku majandus- ja rahaliidu poole liikumiseks vajalike peamiste sammude kindlaksmääramiseks tuleb tugineda tänaseks tehtud edusammudele. Meie kindel otsus minna edasi ja liikmesriikide nähtav poliitiline pühendumus eurole moodustavad osa usalduse taastamisest euroalasse ja meie võimesse ületada praegused raskused. See nõuab ulatuslikku protsessi, mille puhul võetakse arvesse juriidilisi küsimusi. See peab samuti hõlmama poliitilist protsessi edasiste integratsioonisammude demokraatliku legitiimise ja usaldusväärse tagamiseks. Peamised sammud sellel teel võiks muu hulgas hõlmata liikumist pangaliidu suunas, sealhulgas integreeritud finantsjärelevalvet ja ühtset hoiuste tagamise skeemi. Komisjon juba avaldas oma 2011. aasta novembri rohelises raamatus ideed, kuidas euroala saab liikuda ühiste võlakirjade emiteerimise poole³. Nende meetmete tempo ja järjekord tuleb veel läbi mõelda, sealhulgas koostada tegevus- ja ajakava, kuid varane kinnitus asutatavatest sammudest rõhutaks euro pöördumatust ja kindlust.

2.2. Siseturu potentsiaali kasutamine

Kaupade siseturg üldjoontes toimib, kuid sama ei saa öelda teenuste ega digitaalse ühtse turu kohta. Siseturu ulatuslikum kasutamine on üks tõhusamaid viise majanduskasvu elavdamiseks terves ELis. Innovatiivsed ettevõtjad saaksid kohest ergutust otsusest võtta lõpuks ometi kasutusele **ELi patent**. Pärast nii mitut aastat on nüüd saabunud aeg otsustada.

Juunis esitab komisjon ettepaneku meetmete kohta, millega parandada **teenuste direktiivi** rakendamist. Mitu liikmesriiki on otsustanud säilitada tõkked ja piirangud, mis takistavad nii neil endil kui ka teistel liikmesriikidel saavutada direktiivi täit kasu konkurentsivõime ja majanduskasvu seisukohast. Komisjoni analüüsist ilmneb, et kõigi

³ KOM(2011) 818.

piirangute kaotamise korral oleks direktiivi osalise rakendamise tulemusena hinnanguliselt juba võidetud 0,8 %-le SKPst võimalik liita veel kuni 1,8 %. Analüüsist ilmneb ka takistuste vähendamise või kaotamise positiivne mõju iga liikmesriigi kaubandusvoogudele ja välismaistele otseinvesteeringutele ning tootlikkuse tasemele. See aitaks kaasa ka „ülejäägiga” ja „puudujäägiga” riikide tasakaalustamisele.

Käesoleva aasta jooksul esitab komisjon **II ühtse turu akti**, mis on mõeldud täiendama ühtset turgu põhivaldkondades, nagu digitaal- ja võrgutööstus, milles EL ei ole praegu saavutanud oma täit potentsiaali. ELi varustamine 21. sajandi väljakutsetele vastamiseks vajaliku füüsilise ja virtuaaltaristuga võib elavdada majanduskasvu ja töökohtade loomist. Uued tehnoloogiad ja võrgud suudavad vähendada ummikuid Euroopa lennuliikluses ja maanteedel, aidata luua taastuvenergiat kasutavaid arukaid võrke ja anda toidet elektriautodele, samuti muuta tootlikkust suurendav tehnoloogia pilvandmetöötuse abil kõigile ettevõtjatele soodsamalt kättesaadavaks. EL peab investeerima progressi võimaldavatesse tehnoloogiatesse, nagu biotehnoloogia, nano- ja mikrotehnoloogia, et tulevikus säilitada oma tööstuslikku konkurentsivõimet, arendades uusi tooteid ja teenuseid ning korraldades tööstuse kaasajastamiseks ümber tööstusprotsesse.

Komisjon on pidevalt rõhutanud siseturu piiriüleste maksutõketega võitlemise tähtsust. ELi tasandi edusammud võivad toetada ja soodustada liikmesriikide meetmeid nende kasvustrateegia eesmärkide taotlemisel ja aidata luua kindla üldraamistiku maksude kogumise tõhustamiseks, pettusega võitlemiseks ning õiglaste ja asjakohaste konkurentsitingimuste tagamiseks. Selles valdkonnas peab nõukogu näitama initsiatiivi, et lõpeks ettepanekute blokeerimine, mis komisjon on esitanud seoses hoiustega ja volitustega koostöö tegemiseks kolmandate riikidega. Käesoleva aasta jooksul avaldab komisjon teatise, milles võetakse kokku võimalused võitlemiseks maksuparadiiside ja agressiivse maksuplaneerimisega. Komisjon on seisukohal, et agressiivse maksuplaneerimisega tuleb võidelda paralleelselt pettustevastase võitlusega. See nõuab üksikasjalikku tehnilist tööd ja selget poliitilist pühendumust, kuid eelised võiksid olla märkimisväärsed mitte üksnes suurema tulu, aga ka õigluse ja paremate konkurentsitingimuste seisukohast.

ELi ja liikmesriigi tasandi meetmete positiivse koostoime konkreetseks näiteks on energeetika maksustamise valdkond. Selles valdkonnas toetaks komisjoni ettepanek energeetika maksustamise ümberkorraldamise kohta vähese CO₂-heitega ja energiatõhusale majandusele ülemineku eesmärki, vähendades samas moonutusi, mis tulenevad samal eesmärgil kasutatavate sarnaste toodete erinevast maksustamisest. Rohelisemate energiaallikate maksuneutraalsuse suurendamine ja nende kasutamise stimuleerimine aitaks täita ELi eesmäärke CO₂-heite vähendamise, energiatõhususe ja taastuvenergia kasutamise alal.

2.3. Inimkapitali potentsiaali kasutamine

Oma hiljutises tööhõivepaketi tegi komisjon ettepaneku konkreetseteks meetmeteks, mis võimaldavad elavdada majandust uute töökohtade loomise kaudu terves ELis. Tähtsamate sektorite, nagu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT), tervishoiu ja roheline majanduse töökohtade loomise potentsiaali ärakasutamiseks väljapakutud konkreetsete meetmete rakendamiseks on vaja komisjoni, liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ning avaliku ja erasektori sidusrühmade koostööd. Liikmesriikide tööhõivekavade tõhusam seire komisjoni esitatud kontrollnäitajate ja tulemustabelite

alusel tugevdab veelgi töökohti loovate reformide hoogu. Neid reforme peaks toetama ka riigipõhiste soovituste ja struktuurifondide (eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi, nagu komisjon järgmiseks mitmeaastaseks finantsraamistikuks (2014-2020) välja pakkus) kasutamise tihedam sidumine.

Kuna terves ELis on täitmata üle kolme miljoni töökohta, tuleb oskuste nõudlusele mittevastavusega tegelemiseks investeerida rohkem oskustesse. Teistes liikmesriikides õppimisele, koolituste läbimisele ja töökogemuse saamisele kaasaaitamisel täidavad olulist rolli ELi programmid Erasmus ja Leonardo. Uued ELi tasandi vahendid, näiteks ülevaade oskuste kohta ja oskuste pass, aitavad parandada ühes liikmesriigis omandatud oskuste tunnustamist kõigis teistes liikmesriikides. Komisjon töötab tööjõu liikuvuse parandamise ning olemasoleva tööjõu, oskuste ja vabade töökohtade kokkuviimisele kaasaaitamise nimel. On võimalik teha palju rohkem, kõrvaldades töötajate vaba liikumise juriidilised ja praktilised tõkked eelkõige pensioniõiguste ülekandmise ja sotsiaalkindlustussätete kooskõlastamise valdkonnas ning muutes EURESe tõeliseks Euroopa töö- ja töötajate otsimise vahendiks, et parandada töötsijate suunamist vabadele töökohtadele.

2.4. Väliste kasvuallikate kasutamine

Kui ELi väliskaubandus on tervikuna tasakaalus, siis mõne liikmesriigi riigipõhisest komisjoni analüüsist ilmneb murettekitav pikaajaline ekspordi turuosa kadu. Analüüsist ilmneb aga ka see, et parimate tulemustega liikmesriigid on ekspordi suurenemist kasutanud majanduse elavdamiseks. Lisaks reeksportitakse lisandväärtusega kaks kolmandikku ELi imporditud kaubast, mis näitab, et ELil on palju võita kaubandus- ja investeerimissuhete elavdamisest põhiliste partneritega. Suur osa tulevasest ülemaailmsest majanduskasvust tuleb esilekerkiva majandusega riikidest, millel on suur kasvupotentsiaal. EL peab seda kasvu ära kasutama, sõlmides tähtsamate partneritega kahepoolsed ja piirkondlikud kaubandus- ja investeerimislepingud. Hiljuti jõustunud vabakaubandusleping Koreaga kannab juba vilja, kuna ELi eksport sinna riiki suurenes 2011. aastal 20 %. EL peab aktiivseid läbirääkimisi mitme vabakaubanduslepingu üle ja mõned on veel ettevalmistamisel. Selleks et realiseerida nende pakutavad suured eelised, tuleb läbirääkimis- ja ratifitseerimistempot kiirendada.

2.5. Euroopale vajaliku kasvu ELi-poolsete rahastamisvõimaluste kasutamine

Suunatud avaliku sektori kulutusi ja investeeringuid on vaja isegi eelarve range konsolideerimise ajal. Komisjon on innustanud majanduskasvu toetavat konsolideerimist, innustades liikmesriike kaitsma kulutusi teadusele, haridusele, loodusvarade jätkusuutlikule kasutamisele, energeetikale ja sotsiaalteenustele. Ehkki ELi eelarve on väike, moodustades vaid 1 % ELi SKPst, pakub ta tohutut lisaväärtust ja võib olla kasvu katalüsaatoriks terves Euroopas.

- **Mitmeaastane finantsraamistik 2014–2020:** komisjon on esitanud järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ELi kasvu- ja investeerimiseelarve ettepanekud. Komisjoni ettepanekutes ühendatakse riigipõhised struktuurireformisoovitused ELi eelarvetoega, et aidata liikmesriikidel teha vajalikke muudatusi ja investeeringuid. Ettepanekud hõlmavad innovatiivseid ideid teaduse ja innovatsiooni rahastamiseks, Euroopa ühendamiseks transpordi-, energia- ja lairibauhendustega ning põllumajanduspoliitika ajakohastamiseks ja maaelu arengu tugevdamiseks. Üle

600 miljardi euro komisjoni kavandatud eelarvest läheks teaduse, üleeuroopaliste võrkude, inimkapitalisse investeerimise, ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu rahastamisse. Kui see summa kombineerida liikmesriikidepoolse kaasrahastamise kaudu saadava finantsvõimendusega ja uuenduslike rahastamisvahendite kasutamisega, kujutab see endast **suurt aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu eelarvet.**

Komisjon on teinud ettepaneku kasutada teatavate taristuprojektide rahastamiseks **projektivõlakirju** ja edendada ELi eelarve puhul toetuste rahastamist. Projektivõlakirjad on mõeldud laenukapitalituru kui taristuprojektidele täiendava rahastamisallika loomiseks ja investeringute elavdamiseks ELi põhilisse strateegilisse taristusse transpordi, energeetika ja lairibaühenduse vallas. Eesmärk on parandada erasektori võlakirjade krediidikvaliteeti, et meelitada institutsioonilised investorid stabiilse ja prognoositava rahavooga majanduslikult elujõuliste projektide kapitalituru rahastamise juurde. Sellise lähenemisviisi testimiseks esitas komisjon 2012.–2013. aastaks võlakirjade katseprojekti ettepaneku. Kaasseedusandjad tegutsesid kiiresti, et EIP saaks katseprojektidega alustada käesoleval aastal.

- **ELi 2013. aasta eelarve:** komisjon on teinud vajaliku ettepaneku suurendada maksete assigneeringuid 7 %, et suuta täita liikmesriikide oodatavaid maksetaotlusi. Selline suurendus jääb kehtiva ELi finantsraamistiku raames kokkulepitud maksete assigneeringute ülemmäära piiresse. Kõik need maksed on mõeldud tootlike investeringute, tööhõive ja koolitustoetuse ning teaduse rahastamise toetamiseks liikmesriikides. Mõnes liikmesriigis kaasrahastatakse üle 50 % avaliku sektori koguinvesteeringutest ELi vahenditest, niisiis kujutab suutlikkus ELi kohustustest kinni pidada endast olulist kasvu edendamise viisi.
- **Struktuurifondide suunamine kasvule ja majanduslikule lähenemisele 2012.–2013. aastal:** ELi ühtekuuluvuspoliitika raames kasutatakse majanduskasvu ja töökohtade loomist toetavateks investeringuteks keskmiselt 65 miljardit eurot aastas. Selleks et paremini reageerida kriisist tulenevatele vajadustele, on kogunisti 17 miljardit eurot ümber paigutatud teadust ja innovatsiooni, VKEsid ja haavatavate elanikkonnarühmade tööturumeetmeid toetavatesse vahenditesse ning taristu- ja energiatõhususe investeringutesse. Need jõupingutused jätkuvad. Komisjoni noorte tööpuuduse vastase võitluse suurema toetamise ja VKEde rahastamisele juurdepääsu parandamise katseprojekti osana paigutati hiljuti ümber üle 7 miljardi euro.
- **Euroopa Investeerimispanka (EIP) sissemakstud kapitali suurendamine:** kui EIP soovib jätkata praegust suuremahulist laenamist (ligikaudu 65 miljardit eurot aastas), peab ta hea pangandustava järgmiseks sissemakstud kapitali suurendama. Vastavalt komisjoni ettepanekule peaksid liikmesriikidest panga aktsionärid ELi kasvualgatuses raames leppima kokku sissemakstud kapitali suurendamises 10 miljardi euro võrra. See suurendaks kogulaenamist märkimisväärselt: 180 miljardi euroni. Täiendavad laenud, mida selline kapitali suurendamine lubaks, tuleks jaotada kogu ELi, sealhulgas kõige haavatavamate riikide vahel. Lisakapital tuleks suunata VKE-sektori abistamise, sealhulgas sellistes valdkondades nagu energiatõhusus ja eluasemete renoveerimine, mis suudavad luua nii vajalikke töökohti kriisist räsitud ehitussektoris ning aitavad ELil täita tema kliima- ja energeetikaeesmärke. Kui sellises kapitali suurendamises jõutakse kokkuleppele, teeb komisjon liikmesriikidega koostööd, et aidata neil kasutada osa nende struktuurifondieraldistest EIP laenuriski jagamiseks ja

VKEdele laenu tagatiste andmiseks. Selline rahastamisvahendite kombinatsioon võiks elavdada majandustegevust kõigis sektorites ja piirkondades ning aidata lahendada praegu VKEde tegevust takistavat laenu rahale juurdepääsu puudumise probleemi.

- **Finantstehingute maks:** komisjon on esitanud finantstehingute maksu kehtestamise ettepaneku. Nimetatud ettepaneku⁴ kohaselt võiks sellist maksutulu (prognoositavalt ligikaudu 57 miljardit eurot) kasutada kasvu elavdavate investeeringute ja/või pankade rekapitalizeerimise rahastamiseks. Komisjon tegi ettepaneku, et osa sellisest ELi eelarvesse laekuvast tulust tuleks kasutada liikmesriikidelt ELi eelarvesse laekuvate osamaksude vähendamiseks.

3. LIIKMESRIIKIDE ROLL UUES KASVUALGATUSES

3.1. Euroopa poolaasta 2012 potentsiaali kasutamine

ELi lähendamiseks strateegia „Euroopa 2020” eesmärkidele edastas komisjon Euroopa poolaasta 2012 raames nõukogule iga liikmesriigi kohta üksikasjalikud soovitusel ning oluliselt tugevdatud stabiilsuse ja kasvu pakti. Kõnealused soovitusel tuginevad iga liikmesriigi olukorra süvaanalüüsile, nende poolsele Euroopa poolaasta 2011 soovitusel⁵ rakendamisele ja sellele, kuidas liikmesriigid on täitnud 2012. aasta majanduskasvu analüüsi⁶ suuniseid. Igal liikmesriigil on oma eripärad ja komisjoni riigipõhistes soovitusel võetakse arvesse nende tugevaid ja nõrku külgi ja probleemide lahendamise võimet. Sellest hoolimata on kõigi liikmesriikide majandus lahutamatu seotud – mitte ainult poliitilise valiku, ajaloo ja geograafilise asendi, aga ka selle dünaamika tõttu, mis tuleneb uutest tehnoloogiatest, mis integreerivad turge kiiremini kui kunagi varem. Liikmesriikide olukorra koondpilt on see, mis annab ELile tema üldise suuna. Liikmesriikide tegevusel (või tegevusetusel) on vältimatult positiivne või negatiivne mõju ülejäänud ELile, sellest ka vajadus tervet ELi hõlmava majanduse juhtimise süsteemi järele, mida rakendatakse Euroopa poolaasta kaudu (vt 1. lisa).

Esimest korda tegi komisjon põhjaliku analüüsi ka makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse alusel⁷. See menetlus on mõeldud üldise makromajandusliku stabiilsuse ja kasvu ning suurema konkurentsivõime toetamiseks. Menetlust kasutades avaldati veebruaris esimene häiremehhanismi aruanne. Selle aruande järelduste põhjal teostati esimesed põhjalikud analüüsid kaheteistkümmne riigi (Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Küpros, Prantsusmaa, Rootsi, Sloveenia, Soome, Taani, Ungari ja Ühendkuningriik) kohta⁸. Analüüsis sai kinnitust, et nendes riikides esinev tasakaalustamatus ei ole ülemäärane, aga vajab sellest hoolimata tähelepanu. Sealhulgas tuleb jätkata praegust „ülejäägiga” ja „puudujäägiga” riikide tasakaalustamist. Riigipõhised soovitusel sisaldavad ennetavaid soovitusi, milles käsitletakse konkurentsivõime ja tööturu kohandamise toetamise poliitikat, era- ja avaliku sektori finantsvõimenduse vähendamist ja kapitaliturgude stabiilset arengut.

⁴ KOM(2011) 594 ja KOM(2011) 510.

⁵ KOM(2011) 400.

⁶ KOM(2011) 815.

⁷ Määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta.

⁸ Kohandamisprogrammi kohaldavaid riike (Iirimaa, Kreeka, Portugal ja Rumeenia) selles analüüsis ei käsitletud.

3.2. Komisjoni hinnang ja soovitused

Komisjoni hinnangu võib üldjoontes kokku võtta nii, et liikmesriigid võtavad küll vajalikke meetmeid riigi rahanduse tasakaalustamatuse korrigeerimiseks ja eelarve jätkusuutlikkuse tagamiseks, aga seda ei tehta alati majanduskasvu soodustaval viisil. Tööpuudus, eriti noorte inimeste hulgas, on suur probleem, mida saab lahendada üksnes aja jooksul, aga kohesed meetmed on vajalikud tööhõive ja tootlikkuse suurendamiseks, parema vastavuse tagamiseks tööturu nõudluse ja tööjõu oskuste vahel, koolituse tõhustamiseks ning inimeste aitamiseks hästi toimivatele tööturgudele naasmisel. Üldisemas plaanis tuleb tegeleda kriisi negatiivse sotsiaalse mõjuga, sealhulgas selle mõjuga vaesustasemele.

Mitmes liikmesriigis, eeskätt struktuurilise kohandamisprogramme kohaldavates riikides ja turu range järelevalve all olevates riikides, on käimas põhjalikud struktuurireformid, mille raames tegeletakse ka tööturu reformimisega. Need jõupingutused on vajalikud, et toetada majanduse elavdamist ja kestvaid majanduskasvu, ning nende püüdlustega panustatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse üldisesse vähendamisse Euroopas. Siiski on kõikjal ELis vaja tõhusamat tegevust kasvupotentsiaali toetamiseks, uute võimaluste loomiseks ettevõtluse arendamise eesmärgil ning uute töövõimaluste ärakasutamiseks näiteks rohelises majanduses, teenuste-, energeetika- ja turismisektoris, digitaalmajanduses, samuti oskuste ja innovatsiooni taseme parandamiseks. Ülikiire tegutsemine on vajalik majanduse elavdamise ja elatustaseme toetamiseks ning elanikkonna vananemise probleemiga tegelemiseks.

Komisjonile teeb siiski muret asjaolu, et liikmesriikide võetud kohustuste tase ei võimalda ELil saavutada 2020. aastaks oma peamisi eesmärke sellistes esmatähtsates valdkondades nagu tööhõive määr, teadus- ja arendustegevus, haridus ning võitlus vaesuse vastu. Ometi on nende eesmärkide saavutamine Euroopa tulevikku silmas pidades ülioluline.

Kuidas saaksid liikmesriigid kasutada oma majanduskasvu potentsiaali?

Komisjon märkis oma 2012. aasta majanduskasvu analüüsis, et ELi ja riikide tasandil tuleks 2012. aastal keskendada jõupingutused järgmisele viiele prioriteedile:

- diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine;
- tavapärase laenuandmise taastamine majanduses;
- majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine tänase ja homse jaoks;
- tegelemine töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega;
- avaliku halduse moderniseerimine.

Käesolevas punktis antakse ülevaade komisjoni koostatud riigipõhiste analüüside peamistest järeldustest, mis põhinevad liikmesriikide stabiilsus- või lähenemisprogrammidel, riiklikel reformikavadel ja vajaduse korral euroala pakti raames võetud kohustustel. Iga alapunkti alguses oleval kastis esitatakse kokkuvõtte peamistest

riigipõhistest soovitudest ja selgitatakse, kuidas nende rakendamine võib aidata kaasa riikide kasvuväljavaadetele.

Diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine

Majanduskasvu soodustavat eelarve konsolideerimist käsitlevate riigipõhiste soovitude eesmärk on tagada, et kõik liikmesriigid rakendavad pikemas perspektiivis ranget eelarvepoliitikat. Soovitud on kookõlas diferentseeritud eelarvestrateegiatega, võttes arvesse iga liikmesriigi eripära, eelkõige olemasolevaid eelarve- ja makrorahanduslikke riske. Valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võlataseme vähendamisel soovitatakse liikmesriikidel säilitada avaliku sektori investeeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni, haridusse ja energiasektorisse ning muuta sotsiaalkaitseüsteemid, sealhulgas pensionid, reformide abil jätkusuutlikumaks. Mitmes soovitusel käsitletakse maksustamise küsimust: maksukoormuse nihutamist tööjõu maksustamiselt keskkonna- ja tarbimismaksudele, tõhususe suurendamist mitmesuguste maksuvabastuste kaotamise kaudu (sealhulgas vähendatud maksumäärad), samuti võitlust maksudest kõrvalehoidumise ja varimajanduse vastu. Samuti soovitatakse liikmesriikidel tagada eelarvedistsipliin piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Stabiilsuse ja kasvu pakti kohaselt käib praegu 23 liikmeriigi suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus. Nende riikide jaoks koostatud soovitud kajastavad vajadust pidada kinni nõukogu eelnevatest korrigeerivatest soovitudest. Saksamaa ja Bulgaaria puhul otsustas komisjon 30. mail teha ettepaneku tunnistada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus kehtetuks. Lisaks sellele on komisjon pärast Ungari võetud meetmete hindamist ja kooskõlas ELi Ühtekuuluvusfondi määruse sätetega võtnud vastu ettepaneku nõukogu otsuse kohta, millega lõpetatakse 2012. aasta märtsis otsustatud Ühtekuuluvusfondi kulukohustuste võtmise peatamine Ungari suhtes. Liikmesriike, kelle suhtes ei kohaldata ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, julgustatakse riigipõhistes soovitudest rakendama konsolideerimiskavasid, mille abil soodustada majanduskasvu ning mille eesmärk on saavutada ja säilitada sellised eelarvepositsioonid, mis tagaksid riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse, sealhulgas elanikkonna vananemisega seotud kulutuste puhul.

Komisjoni analüüsist ilmneb, et üldiselt püsivad liikmesriigid oma eelarve konsolideerimisalaste jõupingutustega ajakavas ja vähendavad valitsemissektori puudujääki. Eelarve puudujäägid peaksid langema 4,5 %-lt 2011. aastal 3,5 %-le 2012. aastal. Valitsemissektori võlasuhe aga suureneb, moodustades 2012. aastal 86 % SKPst. Selle põhjuseks on ka väiksem majanduskasv. Komisjon peab väga oluliseks seda, et **ülemäärase puudujäägi korrigeerimisel** peetakse kinni kokkulepitud tähtaegadest ning liigutakse kiiresti nõukogu seatud keskpika perioodi eelarve-eesmärkide saavutamise suunas. Eelarve kohandamine peab toimuma jätkusuutlikumat majanduskasvu toetaval viisil, nii nagu on kirjeldatud allpool. See on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, mis võimaldab automaatsel stabilisaatoritel toimida paralleelselt kohandamiskavaga ning sel teel korrigeerida ülemäärase puudujäägi ja lõpptulemusena saavutada keskpika perioodi eesmärgid. Samal ajal toob see esile vajaduse jätkata ulatuslikku konsolideerimist turu eriti range järelevalve all olevates riikides isegi siis, kui makromajanduslik keskkond osutub oodatust halvemaks. Liikmesriikidel, kelle suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatselt lõpetatakse, soovitatakse kasutada eelarve olemasolevaid võimalusi majanduskasvu soodustavateks investeeringuteks.

Vastavalt ELi õigusaktidele tugevdatakse riikide eelarveraamistikke. On vaja astuda konkreetseid samme, et lisaks keskvalitsuse eelarvedistsipliinile võetaks keskvalitsuse tasandil madalamatel valitsemistasanditel riigi rahanduse kontrolli all hoidmiseks sama tõhusaid meetmeid. Mitmes föderaalsete või piirkondliku korraldusega riigis on see suur väljakutse.

Oluline on parandada riigi rahanduse kvaliteeti, seades prioriteediks strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide raames tehtavad kulutused ja tagades, et need kulutused on nii tõhusad kui võimalik. ELi riigiabi kontrolliga saab edendada kulutuste kvaliteeti ja minimeerida moonutusi. Komisjon esitas hiljuti **ELi riigiabi ulatuslikku ajakohastamist käsitleva ettepaneku**. Liikmesriikidel tuleb tagada nii eeskirjade senisest parem järgmine kui ka riigiabi parem koordineerimine riiklikul tasandil.

Käimas on **pensionisüsteemide** kohandamine, et tulla toime elanikkonna vananemisest tulenevate probleemidega. Mitmes riigis on rakendatud ulatuslikke reforme, mille ühiseks jooneks on töövõimelisuse ea pikendamine. Reformid on vajalikud selleks, et hoida rahastamiskulud kontrolli all ja tagada hoolekandesüsteemide rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus. Samal ajal tuleb luua stiimulid eakamate töötajate tööturule toomiseks ja tööturul hoidmiseks pärast praegu kehtivat pensioniiga ja kooskõlas oodatava eluea pikenedamisega, ning vaadata läbi pensionide piisavus, et vältida vaesust pensionipõlves. Väiksemat edu on saavutatud tervishoiusüsteemide valdkonnas, milles vajadus tervishoiuteenuste üldise kättesaadavuse ja pikaajalise hoolduse järele tuleb viia tasakaalu demograafilistest suundumustest tingitud kasvava finantssurvega.

Eelarve konsolideerimise toetamiseks on mitmed liikmesriigid otsinud abi **maksude tõstmisest**. Komisjon on kutsunud liikmesriike üles kohaldama tööjõu maksustamise asemel keskkonna-, tarbimis- ja kinnisvaramakse, tagades samal ajal, et maksukoormus ei jää ebaproportsionaalselt ühiskonna kõige vaesemate kihtide kanda. Ehkki paljud liikmesriigid on oluliselt suurendanud tarbimismakse ja alustanud vahepeal langetatud keskkonnamaksude tõstmist, ei saa öelda, et tööjõu maksustamise üldine tase oleks vähenenud. Mõningaid jõupingutusi on tehtud maksuvabastuste ja -soodustuste, samuti vähendatud maksumäärade (näiteks käibemaks) kaotamiseks. Seda suunda tuleb jätkata. Meetmeid võetakse küll maksukuulekuse parandamiseks, aga jõulisemaid meetmeid on vaja võitluseks **varimajanduse** vastu.

Tavapärase laenuandmise taastamine majanduses

Majandusele laenuandmise tavapärase tingimuste taastamiseks keskendutakse riigipõhistes soovitustes pangandussektori ümberkorraldamisele, vältides samaaegselt liigset finantsvõimenduse vähendamist.

Kooskõlas ELi õigusaktide ja soovitustega tehakse jõupingutusi **finantssektori ümberkorraldamiseks** ja sektori järelevalveraamistiku tugevdamiseks. Nende pankade olukord, keda kriis kõige enam mõjutas ja kes on endiselt ohustatud, jääb murettekitavaks. Seetõttu sisalduvad teatavate riikide soovitustes üleskutsed rakendada senisest enam ümberkorraldus- ja ennetavaid meetmeid.

Krediidivoo tavapärase taseme taastamine reaalmajandusse jääb paljudes riikides, eelkõige VKEde jaoks, peamiseks probleemiks. Selle saab osaliselt küll panna ettevõtete nõrga bilansi ja kesiste väljavaadete arvele, aga oma osa mängib siinkohal ka asjakohaste

kanalite puudumine VKEde aitamisel. Edendada tuleks ka ettevõtjatele suunatud uusi kapitalivahendeid, sealhulgas juurdepääsu otserahastamisele, börsivälisele kapitalile ja riskikapitalile. ELi struktuurifondidel võib mõnedes liikmesriikides olla oluline roll laenu- ja tagatiste rahastamisel konkreetsete vahendite kaudu.

Paljude VKEde probleemiks on riigiasutuste maksete hilinemine. Seda küsimust käsitletakse 2013. aasta märtsis jõustuvast uuest hilinevatest maksete direktiivist. Vajaduse korral tuleb ametiasutustel teha täiendavaid jõupingutusi, et enne direktiivi jõustumist tasuda kogunenud võlad.

Majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine tänase ja homse jaoks

Majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamiseks keskendutakse riigipõhistes soovitustes ettevõtluskeskkonna parandamisele, sealhulgas halduskoormuse vähendamisele, ning selliste võrgutööstuste nagu energeetika, raudtee ja telekommunikatsioon avamisele konkurentsile, eesmärgiga pakkuda ettevõtjatele ja kodanikele paremaid teenuseid madalamate hindadega. Mõnel puhul soovitatakse tagada reguleerivale asutusele suurem sõltumatus. Teenuste direktiivi rakendamiseks soovitatakse kaotada teenuste osutamisel põhjendamatud või ebaproportsionaalsed piirangud, nende hulgas kodakondsuse- või elukohapõhised piirangud. Soovitustes käsitletakse ka endiselt esinevaid piiranguid jaesektoris. Muudes soovitustes on teemaks teadusuuringute ja innovatsiooni tugevdamine, ressursitõhususe parandamine ning hariduse parem sidumine tööturu nõuetega.

Mitmes liikmesriigis on juurdepääs paljudele **teenustele** puudulik. Aitaks see, kui teenuste direktiivi rakendatakse ulatuslikumalt. Samuti tuleks võtta samme konkurentsi ja konkurentsivõime edendamiseks jaesektoris, vähendades ettevõtete turuletuleku ja sealt väljumise tõkkeid ning kõrvaldades äri- ja erialaste teenuste osutajatelt, õigusnõustajatelt, raamatupidajatelt, tehnilistelt nõustajatelt, tervishoiu- ja sotsiaalsektorilt põhjendamatud piiranguid. **Riigihanketurgude** avamine piiriüleste pakumuste aktiivse toetamise kaudu tooks samuti kaasa uued võimalused ja protsessid ning innovatsiooni.

Oluliselt vajab parandamist kesksete **võrgutööstuste** – transport, energeetika ja lairibavõrgud – toimimine. Mitmes liikmesriigis tuleb ühenduste parandamiseks, pakumise laiendamiseks ja hinnakonkurentsi võimaldamiseks teha investeeringuid taristusse. Kuna eelarvealane manööverdamisruum on väike, tuleks kasutusele võtta sellised era- ja avaliku sektori vahendeid kombineerivad uuenduslikud rahastamisvormid nagu ELi projektivõlakirjad. Konkurentsitas on paljudel turgudel endiselt madal ja üleeuroopaline reguleeriv raamistik ei ole veel täielikult jõustunud: pooled liikmesriigid ei ole energia siseturu direktiive veel kas üle võtnud või ei ole seda teinud nõuetekohaselt. Mitmes liikmesriigis tuleb energiapakkujate vahel suurendada konkurentsi, kaotada reguleeritud hinnad ja tagada reguleerivale asutusele suurem sõltumatus. Raudteetranspordisektoris tuleb suurtes või transiidiliikmesriikides teha täiendavaid jõupingutusi regulatiivse koormuse või turuletuleku takistuste vähendamiseks. Keskmise lairibaühenduse kasutustihedus on madal ning teenuste ja e-kaubanduse kasutamise parandamiseks on küllaldaselt arenguruumi.

Ressursitõhususe parandamine ja vähese CO₂-heitega majandus on Euroopa konkurentsivõime edasiseks arendamiseks kasvava ressursinappuse, hindade volatiilsuse ning kliimamuutuste kontekstis väga olulised. Ressursside tõhusam kasutamine ja

loodusvarade parem haldamine avab märkimisväärseid majanduslikke võimalusi tulevaseks majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks; sellega kaasneb suurem tootlikkus, madalamad kulud ja tõhusam innovatsioon.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni kõrge tase on Euroopa konkurentsivõime säilitamiseks ülioluline. Ehkki mõned liikmesriigid kuuluvad mitmes valdkonnas praegu maailma tippu, on Euroopa tervikuna järk-järgult kaotamas oma positsiooni. Eelarve konsolideerimine on avaliku sektori kulutusi teadusuuringutele paljudes liikmesriikides negatiivselt mõjutanud selle asemel, et neid kaitsta või suurendada. Teadus- ja arendustegevuses on selge vajadus täiendavate erasektori investeeringute järele ning vajaduse korral tuleks seda soodustada riiklike stiimulite kaudu. Ilmselgelt on tarvis luua senisest enam partnerlussuhteid haridus- ja elukestva õppe asutuste, teadusasutuste ja ettevõtjate vahel, kasutades selleks täielikult ära ELi vahendeid.

Võitlus töötusega ja tegelemine kriisi sotsiaalsete tagajärgedega

Mitmes soovitusel käsitletakse tingimuste loomist tööhõive suurendamiseks, tööturul osalemise määra tõstmiseks ja inimeste tööturul hoidmiseks. Elukoige keskendutakse võitlusele noorte tööpuudusega, vähendades varast lahkumist haridussüsteemist ja parandades koolitust, sealhulgas kutseõpet ja loodavaid praktikavõimalusi. Paljudes soovitustes tegeletakse vaesuse leevendamise ja haavatavate elanikkonnariühmade aitamise küsimusega. Soovitustes käsitletakse ka seda, kuidas tugevdada ja pakkuda töötajatele personaalsemat abi ning edendada naiste täisajaga osalemist tööturul. Samuti soovitatakse liikmesriikidel tagada, et nende palgakujundusmehhanismid kajastaksid asjakohaselt tootlikkuse suundumusi ja stimuleeriks töökohtade loomist.

Kriisiga on kaasnenud tööpuuduse märgatav suurenemine ja see on mõjutanud negatiivselt paljude inimeste väljavaateid leida tööd. Neid inimesi ohustab tööturul kõrvalejäämine. Tõenäoliselt jääb tööpuuduse määr kõrgeks veel mõneks ajaks, arvestades majanduse elavnemise järel tööturu olude paranemiseks kuluvat aega. Kasutusele on võetud küll sellised aktiivse tööturupoliitika meetmed nagu töötutele suunatud koolitused ja töötute nõustamine riiklikes tööhõiveteenistustes, aga probleemiks on meetmete üldiselt nõrk sihipärasus ja madal tõhusus.

Kriisi sotsiaalsed tagajärjed on üha enam tuntavad. Suureneb **vaesusrisk** ja surve avaliku sektori kulutustele toob kaasa rasked valikud sotsiaalteenuste osutamisel ja hüvitiste maksmisel.

Dramaatiliselt on kasvanud **noorte tööpuudus**. Noorte tõenäosus töötuks jääda on kaks korda suurem kui täiskasvanutel. Noorte tööpuudus ELis on 22% ja mõnes liikmesriigis koguni 50%. On mõningaid lootustandvaid näiteid (näit noortegarantiid), mida võiks ELis laiemalt rakendada, kasutades sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid.

Edusammud taskukohaste lastehoiu- ja ülalpeetavate isikute hooldamise võimaluste suurendamisel, palgavahede vähendamisel ning leibkonna teise tuluteenija maksustamiskorra parandamisel ei ole piisavad selleks, et suureneks oluliselt **naiste osalemine** tööturul. Endiselt ei pöörata piisavalt tähelepanu aktiivsena vananemise strateegiatele, sealhulgas töökorralduse ajakohastamisele ja juurdepääsu laiendamisele

elukestvate õppele. Kõik see on aga vajalik eelkõige eakamate töötajate tööturul osalemise suurendamiseks.

Mõned liikmesriigid on ulatuslikult reforminud **palkade kujundamise ja palkade indekseerimise süsteemi**, et tagada tootlikkuse arengu parem kajastatus palgakasvus. Teistes riikides, kus palkade indekseerimise süsteemi toimimine võib kujuneda probleemiks, on sel alal tehtud vaid piiratud edusamme. Neis riikides tuleb koos sotsiaalpartneritega leida võimalused selle puuduse leevendamiseks. Jooksevkonto ülejäägiga riikides on täheldatav teatav tasakaalustamine sisenõudluse suurendamise teel, sealhulgas palgakasvu kaudu. Seda tuleb jätkata. Tuleb leida tasakaal selle vahel, et liiga kõrge palgatase ei pärsiks noorte ja madala kvalifikatsiooniga töötajate töölevõtmist ja et liiga madal palgatase ei tekitaks töötajate vaesust.

Mitmed liikmesriigid on alustanud oma **tööõiguse** ulatuslikku reformimist, et võimaldada paindlikumaid lepingu- ja töökorraldusvorme. Samal ajal on teistes liikmesriikides olukorra kiireloomulisust ja tööturu killustatust silmas pidades reformiprotsess aga aeglane, ning suur osa elanikkonnast on endiselt ebakindlates töösuhetes või ei osale tööturul. Mitmes liikmesriigis osutusid kriisi haripunktil töökohtade säilitamise eesmärgil (eelkõige tootmissektoris) tõhusaks lühendatud tööaeg ja muud sisemise paindlikkuse vormid. Töökohtade loomise toetamiseks on komisjon teinud ettepanekuid, milles liikmesriike julgustatakse tugevdama tööhõivemeetmeid,⁹ et kasutada ära võimalused rohelises majanduses, tervishoiuvaldkonnas ja IKT sektoris, kus komisjoni hinnangul on võimalik luua üle 20 miljoni töökoha. Samuti saaks tööturuasutuste võrgustiku EURES abil parandada liikmesriikide vahelist liikuvust ning viia pakutavad oskused ja tökohad kokku piiriülesele.

Kiirendada tuleb käimasolevaid jõupingutusi, et tegeleda sellise terava probleemiga nagu **haridussüsteemist varakult lahkumine** (sealhulgas võtta ennetavaid meetmeid), ning reformida haridus- ja kutseõppe süsteemi (sealhulgas edendada praktikavõimalusi). See on kesksel kohal uute põlvkondade tööalase konkurentsivõime, aga ka majanduse üldise konkurentsivõime seisukohalt, kuna EL on oma peamistest kaubanduspartneritest maha jäänud. Demograafilised suundumused tekitavad uusi probleeme – oskuste mittevastavust tööturu nõudlusele ja oskuste nappust – ja sellega kaasneb täiendav surve töötada kauem ja suurendada tootlikkust. Mitmed liikmesriigid peavad astuma konkreetseid samme, et vähendada kooli poolelijätvate noorte hulka, eesmärgiga parandada noorte võimalusi tööturul ja vähendada noorte hulgas valitsevat tööpuudust. Üldisemalt tuleb kõigis liikmesriikides parandada haridusalaseid saavutusi, sealhulgas kutseõppe ja ülikoolihariduse tasandil. Paljudes liikmesriikides on õpipoisiskeemidel veel arenguruumi. Üldiselt on vaja teha veel tunduvalt rohkem, et siduda haridus- ja koolitussüsteem tulevase tööturu vajadustega (ja neid ette näha) ning lihtsustada seeläbi üleminekut haridussüsteemist tööellu.

Avaliku halduse moderniseerimine

Avaliku haldusega seonduvates riigipõhistes soovitustes käsitletakse ettevõtjatele osutatavaid teenuseid, õigussüsteemi aeglust ning e-valitsuse kasutuselevõttu kontakti lihtsustamiseks kodanike ja ettevõtjatega. Samuti on mitmes soovituses kõne all haldussuutlikkuse suurendamine ELi vahendite kasutamise eesmärgil.

⁹ COM(2012) 173.

Liikmesriikide **avaliku sektori haldusasutused** on praegu kõikjal ELis surve all: vaja ei ole hakkama saada mitte üksnes eelarvekärbete ja töötajate arvu vähenemisega, vaid kohandada tuleb ka ühiskonna ja ettevõtjate üha suuremate ootustega. Sedamööda, kuidas edeneb poliitiline ja majanduslik integratsioon, tuleb ka riikide haldusasutustel rakendada ELi üha keerulisemaid ja rangemaid eeskirju. Mitmes liikmesriigis on probleemiks haldusasutuste nõrkus: probleemid hõlmavad ettevõtluskeskkonda, ELi vahendite ebatõhusat rakendamist ja ELi õigusaktide puudulikku ülevõtmist. Kvaliteetsete avalike teenuste tagamine nõuab tehnoloogilisi ja korralduslikke uuendusi, näiteks otsustavat liikumist e-valitsuse kasutuselevõtu poole. Mitmed avaliku sektori haldusasutused võiksid senisest intensiivsemalt kasutada ära parimate tavade vahetamise võimalust. Mitmes liikmesriigis on vaja parandada tsiviilkohtute süsteemi tõhusust, vähendades eeskätt lahendamata juhtumite arvu, kiirendades kohtumenetlusi ja võttes kasutusele vaidluste lahendamise muid vorme.

Kuna surve riigi rahandusele on suur, osutuvad **ELi vahendid** mitmes riigis oluliseks hoovaks majanduse ergutamisel ja kasvu soodustavate projektide rahastamisel kohapeal. Tugevdamist vajab avaliku sektori asutuste juhtimine, seda saab teha avaliku teenistuse professionaalsemaks muutmise, personalipoliitika parema juhtimise, pädeva töötajaskonna analüüsisuutlikkuse edendamise ning personali järjepidevuse ja stabiilsuse tagamise kaudu. ELi tasandil on lihtsustatud eeskirju ning komisjon abistab liikmesriike nende ümberkorraldustes, et kohandada rahastamine majanduskasvu vajadustele.

Paljudes liikmesriikides tuleb tõhustada jõupingutusi maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmisega võitlemise valdkonnas. Kõigis liikmesriikides eksisteerib varimajandus, mõnedes on see eriti sügavalt juurdunud. Maksupettustest ja maksudest kõrvalehoidumisest tulenevate probleemidega tuleb tegeleda eri tasanditel: maksude kogumise tõhustamise kaudu liikmesriikide tasandil; tugevdatud ja tõhusa koostöö kaudu liikmesriikide vahel; selge ja sidusa ELi poliitika kaudu kolmandate riikide suhtes, eesmärgiga tagada asjakohased meetmed, et võtta sihikule sellised maksupettused ja nendest kõrvalehoidumine, mille puhul kasutatakse ära teatavaid ELi-väliseid jurisdiktsioone, milles ei kohaldata samaväärseid nõudeid; ning kolmandate riikide suhtes koordineeritud ja tõhusa poliitika kaudu.

4. JÄRELDUSED

Kriis tõi kõikjal ELis esile sügavalt juurdunud tasakaalustamatuse ja suutmatuse viia ellu vajalikud reformid. Läks aega, enne kui need probleemid endast tunda andsid. Samamoodi läheb aega, enne kui ELi majandus jälle kindlal alusel seisab. 2012. aasta Euroopa poolaasta analüüsist ilmneb, et ELi uus majanduse juhtimise süsteem on tööle hakanud, aidates liikmesriikidel keskenduda peamistele reformidele, mille abil saavutada jätkusuutlik majanduskasv ja tööhõive. Selge on ka see, et liikmesriigid ei vali oma eelarve konsolideerimisega seotud otsustes alati majanduskasvu kõige enam soodustavaid viise.

Üldiselt tuleb järgmise 12 kuu jooksul pöörata viivitamata ja senisest enam tähelepanu majanduskasvu edendavatele meetmetele, jätkates samaaegselt eelarve konsolideerimist ja finantssektori stabiliseerimist. Poliitikameetmetest ja reformidest maksimaalse kasu saamiseks tuleb seda teha koordineeritult riiklikul ja ELi tasandil.

Käesolevas teatises sisalduvate ettepanekute ja selle üksikasjalike riigipõhiste soovitude kaudu pakub komisjon välja konkreetsed meetmed, et aidata ELil uuesti pöörduda majanduskasvu teele ja luua töökohti, mille abil tõsta elatustaset, vähendada vaesust ja tagada tulevikuks jätkusuutlikum majanduskasv. Neid soovitusi tuleb rakendada prioriteetsetena. Komisjon kasutab kõiki majanduse juhtimise uues raamistikus sisalduvaid vahendeid edusammude jälgimiseks ja hindamiseks eeloleval aastatel.

Samal ajal keskendub komisjon endiselt 2011. aasta oktoobri tegevuskava täielikule rakendamisele, et tagada tasakaalustatud lähenemisviis ELi kriisist väljumise toetamisel.

Komisjon teeb liikmesriikide ja ELi institutsioonidega tihedat koostööd Euroopa majanduskasvu algatuse rakendamisel ning majandus- ja rahaliidu ülesehitamise lõpuleviimiseks vajalike komponentide ja nende rakendamise ajakava väljatöötamisel.

Lisa 1: Euroopa poolaasta

Lisa 2: Põhjalike analüüside ja ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tulemused

1. LISA. MAJANDUSPOLIITIKA KOORDINEERIMISE EUROOPA POOLAASTA

2010. aasta märtsis tegi komisjon ettepaneku **strateegia „Euroopa 2020”** kohta ja Euroopa Ülemkogu kiitis selle heaks. Tegemist on ELi kasvustrateegiaga eelseisvaks kümnendiks. Selles on esitatud viis põhieesmärki järgmistes valdkondades: tööhõive, teadus ja arendustegevus, kliimamuutused ja energeetika, haridus ning vaesuse vähendamine. Reformide koordineerimise tõhustamiseks valdkondades, mis ei ole ELi tasandil täielikult kaetud, leppisid 23 liikmesriiki 2011. aasta märtsis kokku **laiendatud euroala paktis** (vt kast).

Komisjon esildas ka majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku ettepaneku paketi, mille ELi kaasseadusandjad heaks kiitsid ja mis jõustus 13. detsembril 2011. See seadusandlik pakett on andnud ELile uue ja tõhusa vahendi, millega põhjalikumalt teostada järelevalvet liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika üle ja tagada eeskirjadest kinnipidamine. Selle paketiga muudeti ka **stabiilsuse ja kasvu pakti**, et tugevdada kollektiivset järelevalvet riigi rahanduse üle. Suuremat rõhku on pandud aluslepingus sisalduvale kriteeriumile, mis käsitleb valitsemissektori võla suhet SKPsse, ning loodud on uusi järelevalvemehhanisme nii ennetavate kui ka korrigeerivate meetmete näol.

Mõistes, kui oluline on otsustavalt tegeleda ka sellise makromajanduse tasakaalustamatusega, mis ei ole oma laadilt eelarveline, lisati järelevalve raamistikku ka **uus ülemäärase tasakaalustamatuse menetlus**. Selle menetluse eesmärk on hoida ära tasakaalustumatus, mis seab ohtu majandusstabiilsuse. Kui tasakaalustumatus siiski püsib, tagab menetlus korrigeerivate meetmete võtmise. Kokkulepitud meetmete korduva täitmata jätmise korral on uue menetlusega ette nähtud sanktsioonid. Seda uut menetlust kasutades avaldas komisjon 2012. aasta veebruaris esimese häiremehhanismi aruande. Selle aruande järelduste põhjal tehti esimesed põhjalikud analüüsid 12 riigi (Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Küpros, Prantsusmaa, Rootsi, Sloveenia, Soome, Taani, Ungari ja Ühendkuningriik) kohta¹⁰.

Selleks et täita koos nimetatud eesmärgi ja siduda kõik kohustused ühise raamistikuga, parandades sel viisil eelkoordineerimist ja otsuste suhtes võetavaid järelemeetmeid, leppisid liikmesriigid kokku ja kasutasid 2011. aastal esimest korda riikliku poliitika koordineerimiseks uut korraldust – **majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaastat**.

Tsükkel näeb välja järgmine: kõigepealt avaldab Euroopa Komisjon iga-aastase majanduskasvu analüüsi, milles vaadeldakse majandusprobleeme ja seatakse prioriteedid ELi jaoks tervikuna. Iga-aastane majanduskasvu analüüs esitatakse Euroopa Parlamendile ning riigipead ja valitsusjuhid arutavad seda dokumenti kevadisel ülemkogu tippkohtumisel. Nende antud juhiste alusel esitavad riigid aprillis stabiilsus- või lähenemisprogrammi (milles nad analüüsivad oma riigi rahanduse olukorda) ja riikliku reformikava (milles esitatakse meetmed majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks), et komisjon saaks neid hinnata samaaegselt. Komisjoni hindamise tulemusel tehakse igal aastal ettepanekud riigipõhiste soovitude kohta, mida arutatakse seejärel nõukogu koosseisudes ning mis kiidetakse enne nende lõplikku vastuvõtmist nõukogus varasuvel heaks Euroopa Ülemkogu kohtumisel. Aasta teisel poolel võtavad

¹⁰ Kohandamisprogrammi kohaldavaid riike (Iirimaa, Kreeka, Portugal ja Rumeenia) aruandes ei käsitletud.

liikmesriigid vastu riigi eelarve ja reformistrateegia ning komisjon ja asjaomased ELi asutused arutavad ja jälgivad tulemusi ja edusamme.

Tänane pakett sillutab teed sellele, et teine majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2012. aasta juunis koguneval Euroopa Ülemkogul kokku tõmmata. Protsessi tõhusust ja antud juhiste mõju on võrreldes eelmise aastaga suurendatud, sest on toetutud 2011. aasta soovitude järgimisel saadud kogemustele, 12 liikmesriigis tehtud põhjalike analüüside järeldustele ja sellest tulenevale suuremale automaatsusele soovitatud meetmete vastuvõtmisel.

Laiendatud euroala pakt

Kõik laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriigid – kõik euroala liikmesriigid ning Bulgaaria, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia ja Taani – on sidunud end kaugeleulatuvate reformikohustustega neljas paktiga hõlmatud valdkonnas: konkurentsivõime edendamine, tööhõive edendamine, riigi rahanduse jätkusuutlikkuse parandamine ning finantsstabiilsuse tugevdamine. Samuti on nad võtnud kohustuse pidada struktureeritud dialoogi maksupoliitika küsimustes. Osalevate liikmesriikide kohustused kajastuvad nende stabiilsus- või lähenemisprogrammides ning riiklikes reformikavades.

2011. aastal tegid riigid teatavaks oma esimesed riiklikud kohustused, mille kohta komisjon andis tagasidet, kui ta avaldas eelmise aasta soovitusel. Vaadates 2012. aasta riiklike programme, võib täheldada, et võetud kohustuste täitmine varieerub liikmesriigiti ja poliitikavaldkonniti suuresti. Mitmed valitsused on teinud esimesed sammud, esildades õigusakte, mis ei ole veel vastu võetud ja mille mõju on veel teadmata. Liikmesriigid on võtnud tõsiselt riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud kohustusi ja teinud seadusandlikke ettepanekuid pensionisüsteemide ja oma eelarvekorra kohta. Mitmel juhul on aga uute õigusaktide vastuvõtmine veninud ja nende rakendamine seeläbi edasi lükkunud. Edasi on liigutud ka tööhõive edendamisega seotud kohustuste täitmisel, eelkõige tööturul osalemist parandavate reformide puhul, ning konkurentsivõime edendamisel, asetades põhirõhu ettevõtluskeskkonna parandamisele.

Komisjon esitab oma hinnangu talituste töödokumentides, mis on lisatud käesolevale pakatile, ning jätkab kohustuste täitmise jälgimist Euroopa poolaasta raames.

1. TABEL.: ÜLEVAADE RIIGIPÕHISTEST SOOVITUSTEST AJAVAHEMIKUKS 2012–2013*

	Riigi rahandus				Finantssektor			Kasvu toetavad struktuurireformid					Tööjõuturg				
	Riigi rahanduse usaldusväärsus	Pensioni ja tervishoiusüsteem	Eelarve- raamistik	Maksustamine	Pangandus	Eluaseme- turg	Rahasta- misvõima- lused	Võrgu- tööstused	Konkurents teenuste- sektoris	Avalikud teenused ja regulee- rimine	T&A ja innovatsioon	Ressursi- tõhusus	Tööturul osalemine	Aktiivne tööturu poliitika	Palga- kujundus- mehhanismid	Tööturu turvaline paindlikkus	Haridus
AT																	
BE																	
BG																	
CY																	
CZ																	
DE																	
DK																	
EE																	
ES																	
FI																	
FR																	
HU																	
IT																	
LT																	
LU																	
LV																	
MT																	
NL																	
PL																	
SE																	
SI																	
SK																	
UK																	

* Iirimaa, Kreeka, Portugali ja Rumeenia puhul on ainsaks soovitusel täita ELi/IMFi finantsabiprogrammidega seotud kohustused.

2. TABEL. ÜLEVAADE STRATEEGIA „EUROOPA 2020” EESMÄRKIDEST¹¹

Tärn on lisatud juhul, kui riiklikku eesmärki väljendav näitaja erineb ELi peamiste eesmärkide näitajast.

Liikmesriiki de eesmärgid	Tööhõive määr (%)	T&A (% SKPst)	Heitkoguste vähendamise eesmärgid (võrreldes 2005. a tasemega) ¹²	Taastuenergia	Energiatõhusus – energiatarbimise vähendamine (miljonit tonni naftaekvivalenti) ¹³	Koolist väljalangemine, %	Kolmanda taseme haridus, %	Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus oleva elanikkonna osakaalu vähendamine (inimeste arv)
EL peamine eesmärk	75%	3%	-20% (võrreldes 1990. a tasemega)	20%	Energiatõhususe suurenemine 20% ehk 368 miljonit tonni naftaekvivalenti	10%	40%	20 000 000
EL hinnanguliselt	73,70–74%	2,65–2,72%	-20% (võrreldes 1990. a tasemega)	20%	206,5	10,3–10,5%	37,6–38,0%¹⁴	
AT	77–78%	3,76%	-16%	34%	7,16	9,5%	38%, sh ISCED 4a, mis oli 2010. aastal ligikaudu 12%)	235 000
BE	73,2%	3,0%	-15%	13%	9,80	9,5%	47%	380 000
BG	76%	1,5%	20%	16%	3,20	11%	36%	260 000*
CY	75–77%	0,5%	-5%	13%	0,46	10%	46%	27 000
CZ	75%	1% (ainult avalik sektor)	9%	13%	–	5,5%	32%	Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus oleva elanikkonna osakaalu hoidmine 2008. aasta tasemel (15,3% kogu elanikkonnast) ning püüd vähendada seda 30 000 inimese võrra
DE	77%	3%	-14%	18%	38,30	<10%	42% (sh ISCED 4	320 000 (pikaajalised töötud)*

¹¹ Liikmesriigid määrasid need eesmärgid kindlaks oma riiklikes reformikavades 2012. aasta aprillis.

¹² Otsuses 2009/406/EÜ (jõupingutuste jagamist käsitlev otsus) kindlaksmääratud riiklikud heitkoguste vähendamise eesmärgid hõlmavad heiteid, mis ei sisaldu heitkogustega kauplemise süsteemis. Heitkogustega kauplemise süsteemis sisalduvaid heitkoguseid vähendatakse 2005. aasta tasemega võrreldes 21 %. Üldised heitkogused vähenevad võrreldes 1990. aasta tasemega 20 %.

¹³ Liikmesriikide prognoosid erinevad ka selles osas, millis(t)e vaatlusaasta(te)ga võrreldes säästu kavandatakse.

¹⁴ Arvestus ei hõlma ISCED 4 (Saksamaa, Austria) ega Ühendkuningriigi puhul; ISCED 4 hõlmav tulemus: 40,0–40,4 %.

							tulemus, mis oli 2010. aastal 11,4%)	
DK	80%	3%	-20%	30%	0,83	<10%	Vähemalt 40%	22 000 (madala tööhõivega leibkonnad)*
EE	76%	3%	11%	25%	0,71	9,5%	40%	61 860 vaesumisohust pääsenut*
EL	70%	Eesmärk puudub	-4%	18%	2,70	alla 10%	32%	450 000
ES	74%	3%	-10%	20%	25,20	15%	44%	1 400 000 – 1 500 000
FI	78%	4%	-16%	38%	4,21	8%	42% (kitsalt piiritletud määratlus)	150 000
FR	75%	3%	-14%	23%	34,00	9,5%	50%	Kinnistunud vaesusriski määra vähendamine ajavahemikul 2007–2012 või 1 600 000 inimese võrra*
HU	75%	1,8%	10%	14,65%	2,96	10%	30.3%	450 000
IE	69–71%	Ligikaudu.2%–2,5% SKPst)	-20%	16%	2,75	8%	60%	200 000*
IT	67–69%	1,53%	-13%	17%	27,90	15–16%	26–27%	2 200 000
LT	72,8%	1,9%	15%	23%	1,14	<9%	40%	170 000
LU	73%	2,3–2,6%	-20%	11%	0,19	<10%	66%	6 000
LV	73%	1,5%	17%	40%	0,67	13,4%	34–36%	121 000*
MT	62,9%	0,67%	5%	10%	0,24	29%	33%	6 560
NL	80%	2,5%	-16%	14%	–	<8 %	>40% 2020. aasta prognoos 45%	93 000*
PL	71%	1,7%	14%	15,48%	13,6	4,5%	45%	1 500 000
PT	75%	3%	1%	31%	6,00	10%	40%	200 000
RO	70%	2%	19%	24%	10,00	11,3%	26,7%	580 000
SE	Märgatavalt üle 80%	Ligikaudu 4%	-17%	49%	12,80	<10%	40–45%	Tööturul mitteosalevate naiste ja meeste (v.a statsionaarses õppes õppivad tudengid) pikaajaliselt haiguspuhkusel olevate inimeste osakaalu vähendamine oluliselt alla 14%*
SI	75%	3%	4%	25%	–	5%	40%	40 000
SK	72%	1%	13%	14%	1,65	6%	40%	170 000

UK	Eesmärk reformikavas puudub	Eesmärk reformikavas puudub	-16%	15%	-.	Eesmärk reformikavas puudub	Eesmärk reformikavas puudub	2010. a laste vaesust käsitlevas seaduses sätestatud arvilised eesmärgid*
-----------	-----------------------------	-----------------------------	------	-----	----	-----------------------------	-----------------------------	---

2. LISA. PÕHJALIKE ANALÜÜSIDE TULEMUSED

14. veebruaril 2012 esitas komisjon oma esimese häiremehhanismi aruande, mis oli koostatud määruse (EL) nr 1176/2011 (makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta) kohaselt. Kõnealuses häiremehhanismi aruandes vaadeldi olukorda kõikides liikmesriikides, välja arvatud neli kohandamisprogrammi kohaldavat riiki (Iirimaa, Kreeka, Portugal ja Rumeenia). Varajase hoiatuse tulemustabeli majandusliku tõlgendamise alusel jõudis komisjon järeldusele, et järgmiste liikmesriikide puhul tuleks teha makromajanduslike suundumuste täiendav põhjalik analüüs: **Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Küpros, Prantsusmaa, Rootsi, Sloveenia, Soome, Taani, Ungari¹⁵ ja Ühendkuningriik.**

Iga nimetatud riigi kohta tegid komisjoni talitused põhjaliku riigipõhise analüüsi. Analüüsid on avaldatud talituste töödokumentide vormis käesoleva paketi osana. Käesoleva analüüsi koostamiseks vajaliku teabe kogumiseks korraldati kontrollkäike, nagu on õigusaktidega ette nähtud¹⁶. Käesolev teatis vastab määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 lõikes 3 esitatud nõudele, mille kohaselt komisjon peab teavitama nõukogu ja Euroopa Parlamenti põhjaliku analüüsi tulemustest ning need avalikustama.

Võttes aluseks põhjalikud analüüsid, mis on tehtud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel, on komisjon jõudnud järeldusele, et järgmised tasakaalustamatuse ilmingud nõuavad tähelepanu, mõned neist kiiremas korras:

- **Belgias** *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata makromajanduslikele suundumustele kaupade välise konkurentsivõime ning võlakoormuse valdkondades, eriti tuleks tegeleda avaliku sektori võla kõrge tasemega.
- **Bulgaarias** *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata välisvõla tasemele ning teatavatele makromajanduslikele suundumustele, mis on seotud ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamisega, samuti tööturu kohandamise toimingutele.
- **Taanis** *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata teatavatele makromajanduslikele suundumustele, eriti välisele konkurentsivõimele ja kodumajapidamiste laenukoormusega seotud võimalikele ohtudele.
- **Hispaanias** *esineb väga ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et ära hoida kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele ning majandus- ja rahaliidule, tuleks hoolikalt uurida teatavaid makromajanduslikke suundumusi ja neile majanduspoliitiliselt kiiresti reageerida; eelkõige puudutab see erasektori kõrget võlataset, suurt negatiivset välisvõlga ning finantssektorit, mida on mõjutanud eluasemeturu suundumused.

¹⁵ Ungari valitsus taotles ametlikult ennetavat finantsabi ELilt ja IMFilt 2011. aasta novembris.

¹⁶ Kooskõlas määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 lõikega 1 ja artikliga 13 tuleb seoses põhjaliku analüüsiga teha kontrollkäike. Talituste tasandi kontrollkäigud tehti märtsis ja aprillis.

- **Prantsusmaal** *esineb ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata teatavatele makromajanduslikele suundumustele ekspordijõudluse ja konkurentsivõime valdkondades.
- **Itaalias** *esineb ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata avaliku sektori kõrgele võlatasemele ja makromajanduslikele suundumustele ekspordijõudluse valdkonnas, sest Itaalia väline konkurentsivõime on peale euro kasutuselevõttu langenud. Arvestades suurt avaliku sektori võlga, tuleks esikohale seada kasvupotentsiaali edendamine.
- **Küproses** *esineb väga ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et ära hoida kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele ning majandus- ja rahaliidule, tuleks hoolikalt uurida jooksevkonto, riigi rahanduse ja finantssektoriga seotud makromajanduslike suundumusi ning neile majanduspoliitiliselt kiiresti reageerida.
- **Ungaris** *esineb ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada suurt kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks hoolikalt tähelepanu alla võtta teatavad makromajanduslikud suundumused, näiteks väga negatiivne rahvusvaheline netoinvesteeringu positsioon ja suur valitsemissektori võlg. Pärast võetud meetmete hindamist ja kooskõlas ELi Ühtekuuluvusfondi määruse sätetega on komisjon vastu võtnud ettepaneku nõukogu otsuse kohta, millega lõpetatakse 2012. aasta märtsis otsustatud Ühtekuuluvusfondi kulukohustuste võtmise peatamine.
- **Sloveenias** *esineb ulatusliku tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada suurt kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata makromajanduslikele suundumustele, mis on seotud ettevõtlussektori finantsvõimenduse vähendamise ja pangandusstabiilsusega ning ebasoodsate, ent vähem oluliste suundumustega välises konkurentsivõimes.
- **Soomes** *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata makromajanduslikele suundumustele konkurentsivõime valdkonnas.
- **Rootsis** *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata teatavatele makromajanduslikele suundumustele erasektori võla ja eluasemeturu valdkondades.

Ühendkuningriigis *esineb tasakaalustamatuse ilminguid.* Selleks et vähendada kahjuliku mõju ohtu majanduse toimimisele, tuleks eelkõige tähelepanu pöörata makromajanduslikele suundumustele kodumajapidamiste võlakoormuse ja eluasemeturu valdkondades, samuti ebasoodsatele suundumustele välises konkurentsivõimes.

Eespool osutatud tasakaalustamatuse ilmingute suhtes rakendatakse järelkontrolli ülemäärase tasakaalustamatuse ennetamise meetmete raames ning need lisatakse Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni riigipõhistesse soovitusesse.